

บทที่ 5

ความหมายของคำกริยา เห็น ในภาษาไทย

ในบทที่ 3 และ 4 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา มอง และ ดู ในภาษาไทยมาแล้วตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์พบว่าคำกริยา มอง มีความหมายทั้งสิ้น 6 ความหมาย ในขณะที่คำกริยา ดู มีความหมายทั้งสิ้น 10 ความหมาย ความหมายส่วนใหญ่ที่พบในคำกริยา มอง และ ดู เป็นความหมายที่บ่งบอกแง่มุมต่างๆของปริชานหรือกระบวนการทางความคิด ซึ่งความหมายเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์ต่อกันโดยมีนามนัยและอุปลักษณะเข้ามามีบทบาทในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ดังกล่าว

ในบทที่ 5 นี้ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตาอีกหนึ่งคำได้แก่คำกริยา เห็น สำหรับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา เห็น นั้นจะมีรูปแบบเหมือนกับการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา มอง และ ดู ที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 3 และ 4 ตามลำดับ การนำเสนอจะเริ่มต้นด้วยการอธิบายคุณสมบัติทางโครงสร้างของคำกริยา เห็น ในแต่ละความหมาย ต่อจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำหรือวลีที่อยู่แวดล้อมคำกริยา เห็น ตลอดจนกระบวนการทางปริชานที่เกี่ยวข้องที่ทำให้คำกริยา เห็น เกิดการขยายความหมาย ผลการวิเคราะห์จะทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อกันในระหว่างความหมายต่างๆของคำกริยา เห็น

5.1 ความหมายของคำกริยา เห็น

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา เห็น ในภาษาไทย พบว่าคำกริยา เห็น มีความหมายทั้งสิ้น 7 ความหมายดังนี้

1. รับรู้เป้าหมายด้วยตา
2. รับรู้ภาพในความคิด
3. คั่นเคย
4. พบเจอ
5. รู้
6. เชื่อ
7. แสดงการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ความหมายทั้ง 7 ความหมายของคำกริยา เห็น ในภาษาไทยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1.1 คำกริยา เห็น หมายถึง 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา'

คำกริยา เห็น ในความหมาย 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา' เป็นคำกริยากรรม นามวลีในตำแหน่งประธานของคำกริยา เห็น ได้แก่ผู้รับรู้ซึ่งส่วนใหญ่คือคน รองลงมาคือสัตว์บางประเภทที่มีประสาทสัมผัสทางตาใกล้เคียงมนุษย์ เช่น ลิง สุนัข หรือ แมว เป็นต้น นามวลีที่ตามหลังคำกริยา เห็น ในตำแหน่งกรรมตรงได้แก่เป้าหมายที่ตามองเห็น ต่อไปนี้เป็นโครงสร้างพื้นฐานของคำกริยา เห็น ในความหมาย 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา'

นามวลี	กริยาวลี	
	กริยา	นามวลี
ฉัน	เห็น	ฟ้าแลบ

ตัวอย่างเช่น

- (1) ฉันเห็นเพื่อนที่ตลาด
- (2) ชาวบ้านเห็นกระทิงป่า
- (3) หญิงสาวเห็นรูปภาพในกระเป๋าของชายหนุ่ม
- (4) ระหว่างทางเราเห็นทะเลด้วย

เป้าหมายของคำกริยา เห็น ในความหมาย 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา' จะต้องเป็นสิ่งรูปธรรมที่มีอยู่จริงในโลก โดยเป็นสิ่งที่มีความสามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรง ดังนั้นนามวลีในตำแหน่งกรรมของคำกริยา เห็น จึงมักจะได้แก่สรรพสิ่งต่างๆไม่ว่าจะเป็น คน สัตว์ สิ่งของ หรือ สถานที่ เช่น เป้าหมายที่ปรากฏแก่ตาในประโยค (1) ได้แก่คน ในประโยค (2) ได้แก่สัตว์ ในประโยค (3) ได้แก่สิ่งของ และในประโยค (4) ได้แก่สถานที่ เป็นต้น

นอกจากเป้าหมายที่ปรากฏแก่ตาจะอยู่ในรูปของสรรพสิ่งอันได้แก่ คน สัตว์ สิ่งของ หรือ สถานที่แล้ว เป้าหมายดังกล่าวยังอาจจะได้แก่สภาพหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงซึ่งบุคคลสามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรง โดยปรากฏในรูปของอนุพากย์ที่ตามหลังคำกริยา เห็น ซึ่งมีรูปแบบโครงสร้างดังนี้

นามวลี	กริยาวลี		
	กริยา	นามวลี	
		นาม	อนุพากย์
ผม	เห็น	แม่	แอบร้องไห้

ตัวอย่างเช่น

- (5) หญิงสาวเห็นพดด้ยคนนอนหลับอยู่
 (6) ปู่เห็นวัยรุ่นหนุ่มสาวเดินจับมือกันบ่อยๆ

พดด้ยคนนอนหลับอยู่ (ประโยค (5)) และ วัยรุ่นหนุ่มสาวเดินจับมือกัน (ประโยค (6)) คือสภาพและเหตุการณ์ที่ปรากฏแก่ตาของประธานซึ่งอยู่ในรูปของอนุพากย์ที่ตามหลังคำกริยา เห็น จะเห็นได้ว่าสภาพหรือเหตุการณ์ที่ตามองเห็นนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นจริง โดยจะต้องเป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรง และปรากฏแก่ตาจริง ณ ช่วงเวลาที่เกิดการรับรู้ด้วยตา

คำกริยา เห็น ในความหมาย 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา' แสดงการรับรู้ด้วยตาที่เกิดขึ้นไม่ว่าผู้รับรู้จะมีเจตนาหรือไม่ก็ตาม โดยเป็นการรับรู้ที่อยู่นอกเหนือการบังคับควบคุมโดยผู้รับรู้ การมองเห็นจึงเกิดขึ้นได้ภายใต้เงื่อนไขที่พอเพียง (precondition) เช่น บุคคลดังกล่าวจะต้องไม่มีปัญหาทางสายตา การมีแสงสว่างพอเพียงที่จะทำให้มองเห็นสิ่งต่างๆได้ชัดเจน ฯลฯ

- (7) เธอประหลาดใจเมื่อเห็นขเขนต์มายืนรอ
 (8) พี่เขากลับบ้านดึก พอลงจากรถปิดประตูบัง หันไปเห็นภรรยาเอนอยู่เลยตกใจ นึกว่ามี
 (9) ะรินทิพย์สะดุ้งสุดตัวเมื่อหันไปเห็นยามเฝ้าประตูเอนอยู่

ในประโยค (7) - (9) ประธานของคำกริยา เห็น แสดงอาการประหลาดใจและตกใจที่เห็นคนมา
 ยืนอยู่ในบริเวณที่ตนไม่คาดคิดมาก่อนว่าคนเหล่านี้จะมาปรากฏให้เห็น คำกริยา เห็น ในที่นี้จึง
 บ่งบอกอาการรับรู้ด้วยตาที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ

ในการบอกเล่าเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้วยตา คำกริยา เห็น มักจะปรากฏหลัง
 คำกริยา มอง และ ดู เพื่อบอกเป้าหมายที่ตามองเห็น ตัวอย่างเช่น

- (10) พอเราขึ้นรถหันไปมองก็เห็นเขายืนปาดน้ำตา
 (11) เราไม่เคยลงเรือไกลๆมาก่อน มองไปทางไหนก็เห็นแต่น้ำกับฟ้า
 (12) เขาให้คนใช้นั่งดูวิวที่หน้าต่างแล้วให้ลองบอกว่าเห็นอะไรบ้าง

จะเห็นได้ว่าคำกริยา เห็น ที่ตามหลังคำกริยา มอง และ ดู ในประโยคข้างต้นบ่งบอกผลที่ได้จาก
 การกระทำที่เกิดขึ้นโดยเจตนา กล่าวคือประธานจงใจส่งสายตาไปยังทิศทางใดทิศทางหนึ่ง และ
 จากการส่งสายตาไปยังจุดดังกล่าวทำให้สามารถมองเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ปรากฏอยู่เบื้องหน้า
 คำกริยา เห็น จึงจัดเป็นคำกริยาแสดงผล (resultative verb)

กล่าวโดยสรุป คำกริยา เห็น ในความหมาย 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา' หมายถึงการรับรู้ด้วย
 ตาที่เกิดขึ้นนอกเหนือการควบคุมของผู้รับรู้ เป้าหมายที่ตาเห็นจะต้องเป็นสิ่งรูปธรรมหรือสภาพ /
 เหตุการณ์ที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นจริงในโลก ที่สำคัญเป้าหมายดังกล่าวจะต้องปรากฏแก่ตาผู้รับรู้ ณ
 ช่วงเวลาที่ตามองเห็นเสมอจึงจะถือได้ว่าการรับรู้ด้วยตาดังกล่าวเกิดขึ้นจริง

5.1.2 คำกริยา เห็น หมายถึง 'รับรู้ภาพในความคิด'

ความหมาย 'รับรู้ภาพในความคิด' และ 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา' ของคำกริยา เห็น มีโครงสร้างเหมือนกัน ต่างกันที่คุณสมบัติของเป้าหมายที่ตามองเห็น ต่อไปนี้เป็นโครงสร้างของคำกริยา เห็น ในความหมาย 'รับรู้ภาพในความคิด'

นามวลี	กริยาวลี	
	กริยา	นามวลี
ผม	ฝันเห็น	แม่

ตัวอย่างเช่น

- (13) ตกกลางคืนพอนั่งทำสมาธิก็เห็นภาพปลาผุดขึ้นมาในนิมิต
 (14) หนูฝันเห็นแม่

นามวลี	กริยาวลี		
	กริยา	นามวลี	
		นาม	อนุพากย์
น้อง	ฝันเห็น	ผม	จมน้ำ

ตัวอย่างเช่น

- (15) ในมโนภาพผมเห็นตัวเองร้องรำอยู่กลางท้องทุ่ง มีพ่อกับแม่ยืนเคียงข้าง
 (16) ผมฝันเห็นพ่อทำงานอยู่ที่รีสอร์ท

คำและวลีที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา เห็น ในประโยคข้างต้นได้แก่ บุพบทวลี ในนิมิต ในประโยค (13) คำกริยา ฝัน ในประโยค (14) และ (16) และบุพบทวลี ในมโนภาพ ในประโยค (16) บ่งบอกให้รู้ว่าสิ่งที่ประธานเห็นนั้นไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นจริง แต่เป็นภาพที่บังเกิดขึ้นมาในความคิด ถึงแม้เป้าหมายดังกล่าวจะมีความเป็นรูปธรรมซึ่งสามารถรับรู้ได้ด้วยตาและเป็นสิ่งที่ปรากฏแก่ตาในขณะที่เกิดการรับรู้ก็ตาม แต่เป้าหมายดังกล่าวไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นจริง

จะเห็นได้ว่าความหมาย 'รับรู้ภาพในความคิด' และความหมาย 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา' ของคำกริยา เห็น เป็นความหมายที่คล้ายคลึงกัน แต่ต่างกันที่คุณสมบัติของเป้าหมายที่เห็น กล่าวคือเป้าหมายของคำกริยา เห็น ในความหมาย 'รับรู้ภาพในความคิด' ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นจริง ในขณะที่เป้าหมายของคำกริยา เห็น ในความหมาย 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา' นั้น จะต้องเป็นสิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นจริงเท่านั้น

5.1.3 คำกริยา เห็น หมายถึง 'คุ้นเคย'

คำกริยา เห็น ในความหมาย 'คุ้นเคย' มีโครงสร้างแบบเดียวกับโครงสร้างพื้นฐานของ คำกริยา เห็น ในความหมาย 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา' แต่สิ่งที่ช่วยจำแนกความแตกต่างระหว่าง ความหมายทั้งสองคือเงื่อนไขการปรากฏร่วมกับวลีบางชนิด ซึ่งในกรณีนี้ได้แก่วลีที่บ่งบอก ระยะเวลาที่ใช้ในการรับรู้เป้าหมายดังกล่าว ต่อไปนี้เป็นโครงสร้างของคำกริยา เห็น ใน ความหมาย 'คุ้นเคย'

นามวลี	กริยาวลี		
	กริยา	นามวลี	ส่วนขยาย
สุคล	เห็น	หาดกมลา	มาตั้งแต่เกิด

ตัวอย่างเช่น

(17) สุคลเห็นหาดกมลามาดั้งแต่เกิด

(18) คุณแม่เป็นช่างเสริมสวย ดิฉันเกิดมาในร้านเสริมสวยก็เห็นมาตลอด ไม่เคยเรียนทำผมก็ ทำเป็นเพราะเห็นมาตั้งแต่เด็ก

วลี *ตั้งแต่เกิด* (ประโยค (17)) *ตั้งแต่เด็ก* (ประโยค (18)) และคำว่า *ตลอด* (ประโยค (18)) ที่ประกอบหลังคำกริยา เห็น บ่งบอกให้รู้ว่าเป้าหมายดังกล่าวปรากฏให้ได้รับรู้อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ด้วยความรู้ทางโลกที่เรามีทำให้เรารู้ว่าในชีวิตจริงคงจะไม่มีใคร จำกัดตัวเองอยู่แต่ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งเพื่อรับรู้ภาพเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งหรือสิ่งใดสิ่ง หนึ่งซ้ำๆกันตลอดเวลาโดยไม่เคลื่อนย้ายไปทำกิจกรรม ณ สถานที่อื่นๆเลย ดังนั้นเจตนาการ

สื่อสารของผู้พูดจึงไม่ใช่การบอกเล่าถึงสิ่งที่เห็นอยู่ตรงหน้าแต่อย่างใด ความหมายที่แสดงการรับรู้ด้วยตาของคำกริยา เห็น ในบริบทข้างต้นจึงไม่ได้รับการขบเน้น

ความหมายแท้จริงที่ผู้พูดต้องการถ่ายทอดผ่านคำกริยา เห็น ในที่นี้คือ 'คุ้นเคย' กล่าวคือการเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งทำให้เรารู้จักสิ่งดังกล่าวและรู้ว่ามันมีอยู่ในโลก เมื่อมีโอกาสเห็นสิ่งนั้นๆเป็นประจำสม่ำเสมอเราก็ย่อมจะเกิดความคุ้นเคยกับมัน ความรู้สึกคุ้นเคยจึงเป็นประสบการณ์ทางความคิดที่ถูกเชื่อมโยงให้เข้ามาอยู่ภายในแวดวงมโนทัศน์การรับรู้ด้วยตาด้วยนามนัย ทำให้การเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างสม่ำเสมอถูกนำมาใช้เพื่ออ้างอิงไปยังความรู้สึกคุ้นเคยที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ได้เห็น เช่นในประโยค (17) สุลลารู้จักคุ้นเคยกับหาดกมลาเป็นอย่างดีเนื่องจากเกิดและโตที่นี่ จึงเห็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้แทบจะทุกวันตั้งแต่เล็กจนโต หรือในประโยค (18) การที่แม่มีอาชีพเป็นช่างเสริมสวย ทำให้ผู้พูดซึ่งเป็นบุตรสาวคุ้นเคยกับอาชีพนี้เป็นอย่างดี เนื่องจากเห็นแม่ทำผมและแต่งหน้าให้ลูกค้าเป็นประจำจนสามารถทำตามได้โดยไม่ต้องไปเรียนจากที่อื่น

กล่าวได้ว่าความหมาย 'คุ้นเคย' เป็นความหมายที่ขยายมาจากความหมาย 'รับรู้' เป้าหมายด้วยตา' โดยการที่นามนัยเข้ามามีบทบาทในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายทั้งสอง

5.1.4 คำกริยา เห็น หมายถึง 'พบเจอ'

คำกริยา เห็น ในความหมาย 'พบเจอ' มีโครงสร้างเช่นเดียวกับโครงสร้างพื้นฐานของคำกริยา เห็น ในความหมาย 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา' ต่างกันที่ข้อจำกัดการปรากฏร่วมกับนามวลีในตำแหน่งกรรมซึ่งจะต้องเป็นบุคคลเท่านั้น นอกจากนี้เจตนาการสื่อสารยังเป็นสิ่งที่ช่วยจำแนกความหมายนี้ให้แตกต่างจากความหมาย 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา' ต่อไปนี้เป็นโครงสร้างของคำกริยา เห็น ในความหมาย 'พบเจอ'

นามวลี	กริยาวลี		
	กริยา	นามวลี	ส่วนขยาย
ผมกับแม่	เห็น	หน้ากัน	แค่ปีละหน

ตัวอย่างเช่น

- (19) วงการบันเทิงนี้ถ้ามันไม่ได้เห็นหน้ากัน มันเหมือนถูกลืมไปเลย คนจำเราไม่ได้แล้ว
 (20) คลินตันเป็นคนเก่ง แต่พอแก่เห็นโมนิกา ลูวินสกี แก่เสียศูนย์เลย เพราะแก่ไม่รู้ตัวเอง

คำนาม หน้า ที่ตามหลังคำกริยา เห็น ในประโยค (19) หมายถึงดารารหรือคนในวงการบันเทิง การที่คำว่า หน้า ถูกนำมาใช้เพื่ออ้างถึงตัวบุคคลก็เนื่องจากว่าในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้น หน้าตาถือเป็นส่วนของร่างกายที่ได้รับความสนใจเป็นอันดับแรกสุดเสมอ จะเห็นได้ว่าในประโยคข้างต้นผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่จะบอกเล่าถึงสิ่งที่ได้เห็น ความหมาย 'รับรู้' เป้าหมายด้วยตา' ของคำกริยา เห็น ในบริบทข้างต้นจึงไม่ได้รับการขบเน้น

คำกริยา เห็น ในประโยคข้างต้นถูกนำมาใช้ในบริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม กล่าวคือเมื่อเราไปทำงาน ไปร่วมทำกิจกรรมต่างๆ หรือไปในงานสังคมใดๆ ก็ตาม เราก็มักจะต้องพบปะเจอเจอทั้งเพื่อน คนรู้จัก หรือบุคคลอื่นๆที่อยู่ในสถานที่นั้นๆเสมอ การพบปะเจอเจอกันก็คือการได้เห็นตัวกันและได้มีโอกาสสนทนาพูดคุยกันในเรื่องต่างๆ การพบปะเจอเจอจึงเป็นประสบการณ์ทางสังคมที่ยึดโยงกับประสบการณ์การรับรู้ด้วยตาภายในระบบปริชาณของผู้ใช้ภาษา โดยมีนามนัยทำหน้าที่เชื่อมประสบการณ์ทั้งสองให้เข้ามาอยู่ภายในแวดวงมโนทัศน์เดียวกัน ส่งผลให้คำกริยา เห็น ในประโยคข้างต้นขยายความหมายไปยัง'พบเจอ' ซึ่งเป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ เช่นในประโยค (20) คลินตัน คงไม่ได้ประพติดัวไม่เหมาะสมกับนางสาวลูวินสกีทันทีที่ที่ได้เห็นเธอ สิ่งที่ผู้พูดต้องการจะบอกก็คือการที่คลินตันได้พบปะและพูดคุยกับนางสาวลูวินสกีในฐานะพนักงานที่ทำงานในทำเนียบขาว ทำให้คลินตันไม่สามารถควบคุมตนเองได้จนประพติดิตัวไม่เหมาะสม

5.1.5 คำกริยา เห็น หมายถึง 'รู้'

คำกริยา เห็น ในความหมาย 'รู้' มีโครงสร้าง 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 คำกริยา เห็น มีโครงสร้างเช่นเดียวกับโครงสร้างพื้นฐานของคำกริยา เห็น ในความหมาย 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา' กล่าวคือคำกริยา เห็น ตามหลังด้วยนามวลีในตำแหน่งกรรมซึ่งระบุเป้าหมายที่ตามองเห็น สิ่งที่แตกต่างกันก็คือนามวลีที่ตามหลังคำกริยา เห็น ในความหมาย 'รู้' เป็นสิ่งนามธรรมที่บุคคลไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรง ต่อไปนี้เป็นโครงสร้างของคำกริยา เห็น รูปแบบที่ 1

นามวลี	กริยาวลี	
	กริยา	นามวลี
ฉัน	เห็น	ความจริงใจของเขา

ตัวอย่างเช่น

- (21) วันนั้นมืดดำพร้อมจะออกมาเปิดใจเพื่อต้องการให้ทุกคนเห็นความจริงไปเลย
- (22) การเรียนรู้จะเกิดได้ในสิ่งแวดล้อมที่ผู้คนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ด้านใน รู้จักรตน้ำใจให้คนรอบข้าง ให้ความสำคัญและเอาใจใส่จิตใจซึ่งกันและกัน
- (23) มาซาเขาเป็นคนเก่งนะ แล้วก็เป็นผู้ที่มีความสามารถ แกรมมีเขาเห็นแววการเป็นนักร้องของเขามาตั้งนานแล้วก็ปั้นกันจนมีชื่อเสียง

นามวลีในตำแหน่งกรรมของคำกริยา เห็น ในประโยคข้างต้นเป็นสิ่งนามธรรม ได้แก่ความจริงของเรื่องราวที่เกิดขึ้น (ประโยค (21)) คุณค่าของการเรียนรู้จิตใจ (ประโยค (22)) และความสามารถในการร้องเพลงของมาซา (ประโยค (23)) เมื่อเป้าหมายดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรง คำกริยา เห็น ในบริบทนี้จึงไม่ได้สื่อถึงการรับรู้ด้วยตาแต่อย่างใด

รูปแบบโครงสร้างแบบที่ 2 ของคำกริยา เห็น ในความหมาย 'รู้' มีดังต่อไปนี้

นามวลี	กริยาวลี		
	กริยา	ส่วนเติมเต็ม	
		ตัวนำส่วนเติมเต็ม	อนุพากย์
เรา	จะเห็นได้	ว่า	สังคมเราจัดการความรู้ไม่เป็น

ตัวอย่างเช่น

- (24) ที่จริงมีความพยายามให้ทั้งโลกมีอารยธรรมเดียว ถ้าเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมก็จะเห็นว่าอันตรายมาก วัฒนธรรมต้องหลากหลาย

- (25) ผมคิดว่าจากผลการเลือกตั้งครั้งนี้เห็นชัดเจนว่าจุดอ่อนของเรายังมีตรงที่เราไม่สามารถสื่อสารกับประชาชนได้ตรงใจเขา
- (26) การที่บริษัทท่องเที่ยวในกรุงโตเกียวจัดทัวร์ที่มีชื่อว่า "เปลี่ยนรูปโฉมเป็นหนุ่มหล่อ" (Transformation into a beautiful man) เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้ชายเริ่มหันมาให้ความสนใจผิวพรรณและการเสริมความงามมากขึ้น

คำกริยา เห็น ในโครงสร้างแบบที่ 2 นี้ตามหลังด้วยอนุพากย์ส่วนเติมเต็มที่มีคำว่า ว่า เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ เนื้อความในอนุพากย์ที่ตามหลังคำกริยา เห็น กล่าวถึงสภาพการณ์ที่มีความเป็นนามธรรมซึ่งไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรงแต่อย่างใด เช่น ความพยายามทำให้โลกมีอารยธรรมเดียว (ประโยค (24)) ความล้มเหลวของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งที่ผ่านมา (ประโยค (25)) หรือแนวโน้มของผู้ชายในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของผิวพรรณและความงามมากขึ้น (ประโยค (26)) เป็นต้น เมื่อเป้าหมายที่กล่าวถึงไม่ใช่สิ่งที่บุคคลสามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรง นั่นก็หมายความว่าคำกริยา เห็น ในประโยคข้างต้นถูกนำมาใช้เพื่อสื่อความหมายอย่างอื่นนอกเหนือจากความหมายที่แสดงการรับรู้ด้วยตา

คำกริยา เห็น ในประโยคข้างต้นหมายถึง 'รู้' กล่าวคือการมองเห็นเป็นประสบการณ์การรับรู้ด้วยตาที่ถูกนำมาใช้ในเชิงอุปลักษณ์เพื่อเทียบโยงไปยังความรู้ความเข้าใจซึ่งเป็นประสบการณ์ทางปริชาน "เห็น" กับ "รู้" จึงเป็นประสบการณ์ที่ยึดโยงกันอยู่อย่างแนบแน่นภายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาจนเอื้อให้เกิดการเทียบโยงข้ามแวดวงมโนทัศน์ด้วยอุปลักษณ์ จะเห็นได้ว่า "รู้" เป็นประสบการณ์ภายในของมนุษย์ที่มีความเป็นนามธรรมและยากแก่การอธิบาย ประสบการณ์การรับรู้ด้วยตาซึ่งเป็นประสบการณ์รูปธรรมจึงถูกนำมาใช้เพื่อเข้าถึงประสบการณ์ทางปริชานที่มีความเป็นนามธรรมสูง

ผู้วิจัยพบว่าคำหรือวลีที่ประกอบร่วมกับคำกริยา เห็น ต่อไปนี้ช่วยบ่งบอกให้รู้ว่าคำกริยา เห็น ในบริบทดังกล่าวหมายถึง 'รู้'

1. คำช่วยกริยา จะ คำช่วยกริยา จะ ที่ประกอบหน้าคำกริยา เห็น บ่งบอกถึงความสามารถในการมองเห็น และสิ่งใดที่เราสามารถมองเห็นได้แสดงว่าสิ่งนั้นจะต้องมีอยู่หรือเกิดขึ้นจริง เช่นในประโยค (27) คนที่สนใจการเมืองและติดตามการหาเสียงของนักการเมืองอยู่เสมออีกจะทราบดีว่านักการเมืองมักจะหยิบยกประเด็นใดมาใช้ในการหาเสียง

(27) จะเห็นว่าปัจจุบันรัฐบาลหรือพรรคการเมืองก็ตามจะใช้ภาษาที่แสดงถึงความเป็นชาติ ไม่ว่าจะป็นชื่อพรรคไทยรักไทย หรือสินค้าบางยี่ห้อที่แสดงความเป็นไทย สิ่งเหล่านี้บอกได้ใหม่ว่าคนไทยมีความเป็นชาตินิยมสูง

2. คำช่วยกริยา ได้ คำช่วยกริยา ได้ ที่ประกอบหลังคำกริยา เห็น ช่วยบ่งบอกความสามารถในการมองเห็น สิ่งใดที่เราสามารถมองเห็นได้แสดงว่าสิ่งนั้นจะต้องมีอยู่หรือเกิดขึ้นจริง เช่นในประโยค (28) คนส่วนใหญ่ทราบดีว่านักการเมืองมักจะพูดเท็จ

(28) จะเห็นได้ว่านักการเมืองมักนึกอยู่เสมอว่าตนพูดจริง ทั้งๆที่พูดเท็จในเรื่องรักชาติ ในเรื่องรับใช้ประชาชนจนเคยชิน

ส่วนคำช่วยกริยา ได้ ที่ประกอบหน้าคำกริยาหลักจัดเป็นคำช่วยกริยาบอกอดีต เมื่อนำมาประกอบหน้าคำกริยา เห็น ช่วยบ่งบอกให้รู้ว่าสิ่งที่กล่าวถึงเป็นสิ่งที่หลายคนต่างก็เคยเห็นมาก่อนแล้ว เมื่อเคยเห็นจึงรู้ว่าสิ่งดังกล่าวมีอยู่หรือเกิดขึ้นจริงในสังคม เช่นในประโยค (29) หลายคนต่างก็รู้จักกันมาก่อนหน้านี้แล้วว่ามหาวิทยาลัยเริ่มเป็นธุรกิจมากขึ้น

(29) มหาวิทยาลัยเริ่มเป็นธุรกิจเป็นอุตสาหกรรมมากขึ้น อย่างที่เราได้เห็นกันในเวลานี้ว่ามหาวิทยาลัยเริ่มแสวงหากำไรมากขึ้นทุกที

3. คำช่วยกริยา แล้ว คำช่วยกริยา แล้ว เป็นคำช่วยกริยาบอกอดีต เมื่อนำมาประกอบหลังคำกริยา เห็น ช่วยบ่งบอกให้รู้ว่าสิ่งที่กล่าวถึงเป็นสิ่งที่หลายคนเคยเห็นมาในอดีตจึงรู้เรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี เช่นในประโยค (30) ผู้พูดได้ใคร่ครวญถึงสิ่งที่ตนกระทำแล้ว จึงรู้ว่าสิ่งนี้เป็นประโยชน์

(30) ถ้าเราจะทำอะไร เราก็ต้องคิดถึงประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดกับพื้นที่ เพราะฉะนั้นเราเห็นแล้วว่าการกระทำทั้งหมดนี้เป็นประโยชน์

4. วลี ได้ชัดเจน ได้ชัด หรือ ชัดเจน ที่ประกอบหลังคำกริยา เห็น บ่งบอกให้รู้ว่าสิ่งที่ปรากฏแก่ตามีรายละเอียดชัดเจน แสงสว่างเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เราเห็นสิ่งต่างๆได้ก็ด้วย

ชัดเจน เมื่อเห็นได้ชัดก็ทำให้เข้าใจได้ดี เช่นประโยค (31) หลายคนต่างก็รู้กันดีว่าขณะนี้มหาวิทยาลัยเป็นการค้ามากขึ้น และประโยค (32) แทบจะทุกคนต่างก็รู้กันดีว่าแพทย์ทุกคนต้องมีจริยธรรม

(31) ในขณะที่เราเห็นชัดเจนว่ามหาวิทยาลัยเป็นการค้ามากขึ้น

(32) อย่างการแพทย์ก็เห็นได้ชัดว่าต้องมีจริยธรรมกำกับ ไม่เช่นนั้นจะทำให้เป็นการพาณิชย์ขึ้นมา

กล่าวโดยสรุป ประสบการณ์ที่เกิดควบคู่กันระหว่าง "เห็น" และ "รู้" คือที่มาที่ทำให้คำกริยา เห็น ถูกนำมาใช้ในเชิงอุปสรรคเพื่อเทียบโยงไปยังความหมาย 'รู้' ซึ่งเป็นการรับรู้ที่เกิดขึ้นในระบบปริชาน

5.1.6 คำกริยา เห็น หมายถึง 'เชื่อ'

คำกริยา เห็น ในความหมาย 'เชื่อ' มีโครงสร้างดังนี้

นามวลี	กริยาวลี		
	กริยา	ส่วนเติมเต็ม	
		ตัวนำส่วนเติมเต็ม	อนุพากย์
ดิฉัน	เห็น	ว่า	เรื่องใบเหลือบแดงยังเป็นจุดแข็งของเรา

ตัวอย่างเช่น

(33) การจุดประเด็นเรื่อง "ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ" ขึ้นมา ฝ่ายนายกฯอาจประเมินแล้วเห็นว่าน่าจะคุ้ม

(34) บางคนในวงสนทนาเห็นว่าวัตรกรรมกายไม่ได้ทำอะไรผิด มีคนอีกจาดาร้อนความเจริญพัฒนาของวัดนี้แล้วสร้างความเป็นปวนและทำลายวัดทุกวิถีทาง

- (35) ผมส่งเสริมด้านการศึกษาเป็นหลักเพราะเห็นว่าการศึกษาคือพื้นฐานที่สำคัญสำหรับพัฒนาไปสู่สังคมและชีวิตที่ดีกว่า
- (36) ข้าพเจ้าเห็นว่าปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของคนที่ถือตัวว่าเป็นชนชั้นนำของสังคมไทยคือการสยบยอมกับสิ่งที่เรียกว่า "อารยธรรมตะวันตก"

จะเห็นได้ว่าอนุพากย์ที่ตามหลังคำกริยา เห็น ในประโยคข้างต้นกล่าวถึงสิ่งนามธรรมที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรง เช่น ประเด็นเรื่องการได้เปรียบเสียเปรียบทางการเมืองในการพูดถึง "ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ" ของนายกรัฐมนตรี (ประโยค (33)) คำสอนและวิธีการเรียรายเงินทำบุญของวัดธรรมกาย (ประโยค (34)) ความสำคัญของการศึกษา (ประโยค (35)) หรือข้อเสียของชนชั้นนำในสังคมไทย (ประโยค (36)) เป็นต้น เมื่อเป้าหมายที่กล่าวถึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา คำกริยา เห็น ในบริบทข้างต้นนี้จึงไม่ได้สื่อความหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้วยตาแต่อย่างใด

ข้อความในอนุพากย์ที่ตามหลังคำกริยา เห็น ในประโยคข้างต้นมีเนื้อความบ่งบอกการประเมินหรือตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่แต่ละคนมีมาช่วยในการวิเคราะห์จนได้คำตอบหรือข้อสรุปในประเด็นดังกล่าว ข้อสรุปที่ได้จะถูกเก็บไว้ในระบบปริชานในรูปของความเชื่อ อนุพากย์ที่ปรากฏหลังคำกริยา เห็น ในความหมาย 'เชื่อ' จึงได้แก่ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้รับการถ่ายทอดออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ในรูปของความคิดเห็น

คำกริยา เห็น ขยายความหมายไปยัง 'เชื่อ' ด้วยอุปลักษณะ ความเชื่อเป็นประสบการณ์ทางปริชานที่มีความเป็นนามธรรม การรับรู้ด้วยตาจึงเป็นประสบการณ์รูปธรรมที่ถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายประสบการณ์ดังกล่าวซึ่งมีความเป็นนามธรรมและยากแก่การทำความเข้าใจ การเทียบโยงข้ามมโนทัศน์ระหว่าง "เห็น" และ "เชื่อ" มีที่มาจากความสัมพันธ์ที่ยึดโยงกันอยู่ระหว่างมโนทัศน์ทั้งสองภายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษา กล่าวคือสิ่งใดก็ตามที่ได้รับรู้ด้วยตาตนเองย่อมมีความน่าเชื่อถือถือว่าการรับฟังคำบอกเล่า การได้เห็นจึงนำมาซึ่งความเชื่อ

กล่าวโดยสรุป ประสบการณ์ที่เกิดควบคู่กันระหว่าง "เห็น" และ "เชื่อ" คือที่มามีที่ทำให้คำกริยา เห็น ขยายความหมายไปยัง 'เชื่อ' โดยมีอุปลักษณะทำหน้าที่เทียบโยงความสอดคล้องระหว่างประสบการณ์ทั้งสอง จะเห็นได้ว่า "รู้" ต่างกับ "เชื่อ" ในแง่ของระดับความมั่นใจ

กล่าวคือ "เชื่อ" แสดงถึงความมั่นใจในระดับที่สูงกว่า "รู้" เนื่องจากความเชื่อมีที่มาจากความรู้ที่ผ่านการวิจัยคัดกรองและประเมินคุณค่าจนมั่นใจว่ามีความถูกต้องแม่นยำในระดับหนึ่ง

5.1.7 คำกริยา เห็น หมายถึง 'แสดงการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล'

คำกริยา เห็น ในที่นี้ใช้ประกอบด้วยคำเพื่อบ่งบอกให้ผู้ฟังได้รู้ว่าข้อมูลดังกล่าวผู้พูดรับรู้มาจากไหน คำกริยา เห็น ในฐานะคำชี้บ่งแหล่งที่มาของข้อมูล (evidential marker) จึงช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับถ้อยคำที่เอ่ยออกมา ต่อไปนี้เป็นโครงสร้างของคำกริยา เห็น ในความหมายที่แสดงการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

(นามวลี)	กริยาวลี		
	เห็น	อนุพากย์	
	นามวลี	กริยาวลี	
เห็น	คุณย่า	พูดถึงคุณอยู่บ่อยๆ	

ตัวอย่างเช่น

- (37) ผมเห็นชาวบ้านทำวิจัยขนาดใหญ่มาประมาณ 20-30 ปี ทดลองเรื่องการเกษตร เรื่องเศรษฐกิจ
- (38) เห็นในไร่คุณมีคอกม้าด้วย คุณหันมาสนใจเรื่องม้าได้อย่างไร
- (39) เห็นเหมียวให้สัมภาษณ์ทางทีวีว่าเป็นลูกหลานคนอื่นไปแล้ว ฉันก็เลยไม่สบายใจ กลัวว่ามันจะล้มตัว
- (40) เห็นหนังสือพิมพ์ลงข่าวว่าจะมีงานเลี้ยงเปิดกล่องกองถ่ายละครวันอาทิตย์นี้

คำกริยา เห็น ในฐานะคำชี้บ่งแหล่งที่มาของข้อมูลส่วนใหญ่จะปรากฏหน้าข้อความตามลำพังโดยที่ผู้พูดจะทำการละประธานของคำกริยา เห็น เอาไว้ในฐานที่เข้าใจร่วมกันว่าประธานของคำกริยา เห็น ที่ถูกละไว้หมายถึง "ผู้พูด" นั่นเอง นอกจากนี้อนุพากย์ที่ตามหลังคำกริยา เห็น ในที่นี้ไม่ปรากฏว่ามีคำว่า ว่า คั่นระหว่างคำกริยา เห็น และอนุพากย์ที่ตามหลังคำกริยา เห็น ซึ่ง

แตกต่างจากคำกริยา เห็น ในความหมาย 'รู้' และ 'เชื่อ' ที่จะต้องตามหลังด้วยอนุภาคย์ที่มีคำว่า
ว่า เป็นคำเชื่อมอนุภาคย์เสมอ

ในประโยค (37) - (40) ข้างต้น ผู้พูดใช้คำกริยา เห็น นำหน้าข้อความที่เอ่ยออกมาเพื่อ
บ่งบอกให้ผู้ฟังได้รู้ว่าสิ่งที่ผู้พูดเอ่ยออกมานั้นเป็นสิ่งที่ผู้พูดได้รับรู้มาด้วยตาของตนเอง เช่นใน
ประโยค (37) ผู้พูดเล่าให้ผู้ฟังรู้ว่าอันที่จริงแล้วชาวบ้านรู้จักการทำวิจัยมานานหลายสิบปีแล้ว
การที่ผู้พูดรู้เรื่องนี้ก็เพราะผู้พูดเห็นการทำวิจัยของชาวบ้านด้วยตาตนเองมาตลอดหลายปีที่ผ่านมา
การใช้คำกริยา เห็น ของผู้พูดในที่นี้จึงเท่ากับเป็นการยืนยันให้ผู้ฟังได้รู้ว่าสิ่งที่ตนเอ่ยออกมา
เป็นความจริง หรือในประโยค (39) ผู้พูดกำลังบอกผู้ฟังซึ่งเป็นมารดาของนางสาวเหมียวว่าตนรู้
เรื่องที่เหมียวให้สัมภาษณ์ในรายการทีวีโดยโกหกว่าตัวเองเป็นลูกของคนอื่นเพื่อไม่ให้คนอื่นรู้
ฐานะที่แท้จริงของตน การที่ผู้พูดใช้คำกริยา เห็น นำหน้าข้อความก็เพื่อบอกให้ผู้ฟังรู้ว่าเรื่อง
ดังกล่าวเป็นความจริงเพราะผู้พูดได้เห็นมากับตาตนเองทางทีวี ดังนั้นจุดประสงค์หลักในการใช้
คำกริยา เห็น ในบริบทข้างต้นก็เพื่อต้องการยืนยันข้อเท็จจริงของข้อมูลที่นำมาบอกเล่านั่นเอง

สาเหตุที่คำกริยา เห็น ถูกนำมาใช้ในฐานะของคำชี้บ่งแหล่งที่มาของข้อมูลก็เนื่องมาจาก
เหตุผลที่ว่า การรับรู้ด้วยตาถือเป็นช่องทางการรับรู้ที่สำคัญของมนุษย์ มนุษย์รับรู้ประสบการณ์
ทางโลกผ่านประสาทสัมผัสทางตาเป็นหลัก สำหรับคนส่วนใหญ่แล้วข้อมูลที่รับรู้ผ่านประสาท
สัมผัสทางตามีความน่าเชื่อถือที่สุด คำกริยา เห็น ที่ปรากฏในโครงสร้างนี้จึงทำหน้าที่เป็น
ตัวบ่งชี้แหล่งที่มาของข้อมูลและบ่งบอกระดับความน่าเชื่อถือของข้อมูลไปพร้อมๆกัน อาจกล่าว
ได้ว่า [ความน่าเชื่อถือ] เป็นคุณสมบัติทางความหมายที่ได้รับการขบเน้นในคำกริยา เห็น ในฐานะ
คำชี้บ่งแหล่งที่มาของข้อมูล

กล่าวโดยสรุป คำกริยา เห็น ในภาษาไทยเป็นคำที่มีหลายความหมาย จากการ
วิเคราะห์ข้อมูลภาษาที่ใช้ในปัจจุบันพบว่าคำกริยา เห็น มีความหมายทั้งสิ้น 7 ความหมาย
ความหมาย 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา' บ่งบอกอาการรับรู้ด้วยตาที่เกิดขึ้นนอกเหนือการควบคุม
ความหมาย 'รับรู้ภาพในความคิด' คล้ายคลึงกับความหมาย 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา' ต่างกันที่ว่า
เป้าหมายที่ตารับรู้ในความหมาย 'รับรู้ภาพในความคิด' นั้นไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นจริง ภาพที่
มองเห็นเป็นเพียงภาพที่ก่อรูปขึ้นมาในความคิด ไม่ว่าจะ เป็นภาพในจินตนาการหรือภาพใน
ความฝันก็ตาม ความหมาย 'พบเจอ' เป็นความหมายที่ขยายมาจากความหมาย 'รับรู้เป้าหมาย
ด้วยตา' ด้วยนามนัย ความหมาย 'พบเจอ' เป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ของ

บุคคลในทางสังคมซึ่งต้องมีการปะทะปะเจอะเจอและสนทนากัน ดังนั้นการรับรู้ด้วยตาจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ขาดไม่ได้ในสังคมมนุษย์ที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ความหมาย 'คุ้นเคย' 'รู้' และ 'เชื่อ' เป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกับปริชานหรือกระบวนการทางความคิดที่ขยายมาจากความหมาย 'รับรู้เป้าหมายด้วยตา' โดยมีนามนัยและอุปลักษณะมีบทบาทในการเชื่อมโยงแวดวงมโนทัศน์การรับรู้ด้วยตาและแวดวงมโนทัศน์ปริชานให้เข้ามามีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และเนื่องจากการรับรู้ด้วยตาเด่นที่สุดในจำนวนประสาทสัมผัสทั้งห้าตามการรับรู้ของมนุษย์ คำกริยา เห็น จึงถูกนำมาใช้เป็นคำชี้บ่งแหล่งที่มาของข้อมูล โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลดังกล่าว

ในบทต่อไปผู้วิจัยจะทำการเปรียบเทียบความหมายที่วิเคราะห์ได้จากคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตาในภาษาไทยทั้ง 3 คำ ซึ่งได้แก่คำกริยา มอง ดู และ เห็น ผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติที่แตกต่างกันของคำกริยา มอง ดู และ เห็น มีส่วนสำคัญที่ทำให้คำกริยาทั้ง 3 คำขยายความหมายแตกต่างกัน โดยการถ่ายทอดแง่มุมทางปริชานที่แตกต่างกัน